

การนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา 223 มาใช้แทนหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลตาม
กฎหมายอังกฤษ

Using the principle of the injured party violates in the Civil and Commercial
Code, Section 223 instead of the last opportunity rule according
to English law

¹ศุภยุทธ ชาติประสิทธิ์ และ กรศุทธิ ขอฟ่วงกลาง

¹SuppayutChartprasit and Korrasut Korphungklang

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Law, Thammasat University, Thailand

E-mail: eff.suppayut@gmail.com

Received June 25, 2020; Revised August 9, 2020; Accepted March 10, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงการนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 223 ซึ่งตรงกับหลักความประมาทร่วมตามกฎหมายอังกฤษมาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วยมาตรา 223 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มุ่งเน้นถึงการคำนวณค่าสินไหมทดแทนโดยพิจารณาจากความเสียหายที่แต่ละฝ่ายได้ก่อขึ้นและเกี่ยวข้องกันเพียงพอที่จะหักลบกันได้เพื่อคำนวณหาค่าสินไหมทดแทนที่ต้องตรงกับข้อกฎหมายและความเสียหายที่แท้จริง และ 2) นำมาตรา 223 มาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนกรณีผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหาย โดยนำมาใช้แทนหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลและหลักประมาทร่วม บทความนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากตำราทางวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศรวมถึงคำพิพากษาของศาล พบว่าผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้างต้น กรณีผู้เสียหายมีส่วนผิดยังคงมีปัญหาให้พิจารณาคือ มีการนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลตามกฎหมายอังกฤษมาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทน ซึ่งหลักดังกล่าวนี้เป็นหลักกฎหมายที่ใช้ในประเทศอังกฤษและต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้หลักความประมาทร่วมแทน เพราะตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและสอดคล้องกับความเสียหายที่แต่ละฝ่ายได้ก่อให้เกิดขึ้นมากกว่า แต่ในคำพิพากษาของศาลไทยยังปรากฏว่ามีการนำหลักการดังกล่าวมาใช้อยู่ จึงทำให้การตีความหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายไม่สอดคล้องกับสัดส่วนของความเสียหายที่แต่ละฝ่ายได้

ก่อให้เกิดขึ้นจริงส่งผลให้การคำนวณค่าสินไหมทดแทนผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปทั้งยังเป็นการสร้างภาระให้แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปเกินสมควร และไม่ได้มีการนำมาตรา 223 มาใช้ในกรณีดังกล่าวเท่าที่ควร ซึ่งการวิจัยนี้ได้ค้นพบว่าหากนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตาม มาตรา 223 ที่สอดคล้องกับหลักความประมาทร่วมมาใช้แทน ก็จะทำให้เกิดประโยชน์แก่การคำนวณค่าสินไหมทดแทนของทั้งสองฝ่าย

คำสำคัญ: ค่าสินไหมทดแทน; หลักความประมาทร่วม; มาตรา 223

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the Contributory Negligence with the calculation of compensation arising from contractual liability and other sources of debt under section 223, Civil and Commercial Code, which focuses on the calculation of compensation by considering the damage that each party has caused and related enough to be deductible to calculate the compensation that is accurate to the legal and actual damage, and 2) to consider article 223 for calculating of compensation instead the last opportunity rule. This qualitative research study in text both Thailand and abroad also judgment. Follow the objective, however, in the case that the injured party has a fault, there are still problems to consider, namely bringing the final person who is responsible for protecting the result or the last opportunity rule applies to the case where the injured person is responsible for causing damage. This principle is used in England and later changed to the Contributory Negligence principle because it corresponds to the fact and is more in line with the damage each party has caused. But in the judgment of the Thai court, it appears that principles have been applied. Therefore, causing the interpretation of the victim to be misled causing damage inconsistent with the proportion of damage each side caused resulting in the incorrect calculation of compensation as well as creating a burden to any party that is too much It is more useful to replace the victim as per section 223 by the Contributory Negligence.

Keywords: Compensation; Contributory negligence; Article 223

บทนำ

หลักการมีส่วนร่วมในความเสียหายของผู้เสียหาย หรือ หลักผู้เสียหายมีส่วนผิดบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2468 ซึ่งปัจจุบันหลักดังกล่าวก็ได้ถูกบัญญัติไว้ใน

มาตรา 223 ในประการแรกนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าหลักดังกล่าวนั้น มิได้เป็นหลักที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่แต่อย่างใด แต่การนำหลักดังกล่าวมาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนนั้น ยังมีให้พบเห็นไม่มากนักแต่ มักจะมีการนำไปใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิด ทั้ง ๆ ที่ มาตรา 223 นี้ถูกบัญญัติอยู่ในบรรพ 2 หนี้ ลักษณะ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป หมวด 2 ผลแห่งหนี้ ส่วนที่ 1 การไม่ชำระหนี้แต่การนำไปใช้กับเรื่องละเมิดนั้น เป็นการอนุโลมไปใช้ตามมาตรา 442 ทั้งนี้เหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะละเมิดนั้นเป็นนิติเหตุเมื่อมีการทำละเมิดบ่อยครั้งความเสียหายนั้นมักเกิดขึ้นโดยเป็นความเสียหายที่แท้จริง แน่นนอน และมักจะพิสูจน์ได้ ทั้งยังไม่อาจคิดค่าเสียหายเกินไปกว่าค่าเสียหายที่แท้จริงได้ ทั้งบางกรณีก็เป็นกรณี ที่ทั้งสองฝ่ายต่างมีความจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่อีกฝ่ายหนึ่งด้วย ซึ่งความเสียหายที่แต่ละฝ่ายได้ก่อให้เกิดขึ้นนี้สามารถนำมาหักลบกันได้ ซึ่งแตกต่างจากในเรื่องสัญญาที่เป็นนิติกรรม การจะพิจารณาว่าฝ่ายไหนต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนมาน้อยกว่ากันเพียงไรในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วยนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงแล้ว ยังต้องพิจารณาข้อสัญญาอีกด้วย (Daraphon Thirawat, 2017) เพราะในหลายกรณีนั้นความรับผิดชอบมักจะเกิดขึ้นตามข้อสัญญาเสียเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดมาใช้ในการพิจารณา จึงมีข้อที่ต้องพิจารณามากกว่าการนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดไปใช้ในกรณีละเมิด ทั้งนี้ในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วยมาใช้ทั้งในกรณีของสัญญาและละเมิดนั้นพบว่ายังคงนำหลักกฎหมายอังกฤษเดิมซึ่งใช้หลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ป้องกันผลมาใช้ในการพิจารณาถึงค่าสินไหมทดแทน เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5439/2561 และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5249/2555 เป็นต้น (Thanin Kraiwichian, 2013) ซึ่งในปัจจุบันหลักกฎหมายนี้ถูกยกเลิกไม่นำมาใช้กับกรณีที่ความเสียหายเกิดจากความผิดของแต่ละฝ่ายแล้ว โดยเปลี่ยนมาใช้หลักความประมาทรวมซึ่งสอดคล้องกับกรณีดังกล่าวมากกว่ามาใช้แทน แต่ศาลไทยยังคงนำหลักดังกล่าวมาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนอยู่ ซึ่งแท้จริงแล้วในประเศอังกฤษเองการนำหลักการดังกล่าวมาใช้ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหลักความประมาทรวมแล้วในปัจจุบัน ซึ่งตรงกับหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามมาตรา 223 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากนำหลักการตามมาตรา 223 มาใช้กับกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ก็จะสอดคล้องกับความเสียหายที่แท้จริงและสอดคล้องกับการคำนวณค่าสินไหมทดแทนที่แต่ละฝ่ายควรจะได้รับชดใช้ในท้ายที่สุดมากกว่าดังนั้นจึงควรยกเลิกการนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้และนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามมาตรา 223 มาใช้แทนเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและสอดคล้องกับการที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย มาตรา 223 หลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลและหลักความประมาทรวมตามกฎหมายอังกฤษ

2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาของการนำบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนกรณีและผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหาย
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหารวมถึงการนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดมาใช้ในการตีความรับผิดตามสัญญาเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามกฎหมาย
4. เพื่อผลักดันให้เกิดการนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดมาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากความผิดของทั้งฝ่ายลูกหนี้และฝ่ายผู้เสียหาย แทนหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผล

การทบทวนวรรณกรรม

การนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วยมาใช้ในคดีที่เกิดขึ้นส่วนมากมักใช้กันในเรื่องละเมิด เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5439/2561, คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5396/2561, คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3958/2561 เป็นต้น และจากการนำมาใช้กันมากในเรื่องละเมิดนี้เอง ได้มีการนำหลักกฎหมายอังกฤษมาใช้ในการตีความนี้ด้วย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5439/2561 และ 5249/2555 เป็นต้น ทำให้เกิดการใช้และการตีความที่ผิดพลาดไปจากหลักผู้เสียหายมีส่วนผิด เพราะหลักกฎหมายอังกฤษที่นำมาใช้คือหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผล (Thanin Kraiwichian, 2013) ซึ่งหลักดังกล่าวนี้หากนำมาใช้ในการตีความที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายแล้ว ย่อมจะทำให้การคิดคำนวณค่าสินไหมทดแทนไม่ถูกต้องตรงกับที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งควรจะได้รับชดเชยตามกฎหมาย ทั้งนี้กรณีและผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายนั้นแท้จริงแล้วเป็นหลักการที่สอดคล้องกับตามมาตรา 223 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งกำหนดว่า ถ้าผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ค่าสินไหมทดแทนต้องใช้แก่กันเพียงใด ให้คำนวณตามพฤติการณ์ โดยพิจารณาว่าฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายมาน้อยกว่ากันเพียงไร ดังนั้น จึงเป็นบทบัญญัติที่นำมาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ความเสียหายนั้นเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่ายและสามารถหักลบความเสียหายกันได้ ทั้งนี้การนำหลักการตาม มาตรา 223 มาใช้ยังปรากฏว่าถูกนำมาใช้ในเรื่องสัญญา หรือ บ่อเกิดแห่งหนี้ประการอื่นไม่มากนัก เนื่องจากส่วนหนึ่งเกิดจากการนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลซึ่งเป็นกฎหมายอังกฤษมาใช้ด้วยประการหนึ่งเพราะหลักดังกล่าวในกฎหมายอังกฤษเองก็ปรากฏให้เห็นและมีต้นกำเนิดมาจากคดีละเมิดนั่นเอง (คดี Butterfield v Forrester (1809)) จึงทำให้บทบาทของการนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดถูกนำไปใช้ในคดีละเมิดเสียเป็นส่วนมาก

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิด หรือหลักความประมาทรวมตามกฎหมายอังกฤษที่นำมาใช้ในการตีความรับผิดตามสัญญา ความรับผิดในเรื่องละเมิดที่มีปรากฏให้เห็นอย่างแพร่หลาย รวมถึงศึกษาปัญหาและแนวทางในการนำหลักผู้เสียหายมีส่วน

ผิดมาใช้แทนหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผล โดยนำคำพิพากษาของศาลมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาถึงข้อแตกต่างและข้อเสียจากการนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายอังกฤษที่เป็นต้นแบบของหลักการดังกล่าวนี้และสอดคล้องกับหลักการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 223 รวมถึงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่ายในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนที่แต่ละฝ่ายจะต้องได้รับชดใช้ตามกฎหมาย โดยศึกษาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตำราทางวิชาการ รวมถึงคำพิพากษาของศาลไทยเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายอังกฤษ ตำราทางวิชาการ และคำพิพากษาของอังกฤษ โดยใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ทั้งนี้นำเสนอผลการวิจัยโดยการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของหลักกฎหมายที่ทำการวิจัย รวมถึงสรุปให้เห็นข้อดีและข้อเสียของแต่ละหลักกฎหมาย ซึ่งจะนำไปสู่ผลซึ่งทำให้สามารถจำแนกได้ว่าหลักกฎหมายใดที่สอดคล้องกับมาตรา 223 และสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความเสียหายที่แท้จริง

ผลการวิจัย

การจะพิจารณาถึงหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 223 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผล หรือ The last opportunity rule และหลักความประมาทรวม หรือ Contributory negligence ตามกฎหมายอังกฤษ เพื่อให้ทราบถึงที่มาและความแตกต่างของหลักทั้งสองหลักดังกล่าว เพราะก่อนจะมีการนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 223 มาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายนั้น (Chanchai Sawangsakand and Wanchai Boonbarmung, 2000) ได้มีการนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลซึ่งเป็นหลักกฎหมายอังกฤษและจัดอยู่ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common law) โดยอาศัยคำพิพากษาของศาลเป็นบ่อเกิดของกฎหมายมาก่อน ดังนั้น จึงต้องพิจารณากฎหมายอังกฤษหรือคำพิพากษาของศาลอังกฤษ ที่เกี่ยวข้องกับหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผล และหลักความประมาทรวมเพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาและพัฒนาการ รวมทั้งการนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในการพิพากษาคดี อันจะนำไปสู่การใช้การตีความมาตรา 223 ที่ถูกต้องตรงกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

หลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผล หรือ The last opportunity rule ตามกฎหมายอังกฤษ

หลักดังกล่าวนี้เป็นหลักกฎหมายอังกฤษซึ่งหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมีหลักเกณฑ์คือ หากมีความเสียหายเกิดขึ้นและฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้สังเกตและตระหนักถึงความเสียหาย โดยป้องกันโอกาสสุดท้ายที่จะทำให้เกิดความเสียหายขึ้น ผู้นั้นจะต้องเป็นฝ่ายรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวแม้จะเกิดจากความประมาทเลินเล่อก็ตาม ซึ่งหลักดังกล่าวนี้มุ่งเน้นให้บุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้อง

ป้องกันผล รับผิดชอบในความเสียหายแต่เพียงผู้เดียว โดยไม่พิจารณาถึงความเสียหายที่อีกฝ่ายได้ก่อให้เกิดขึ้น หรืออาจจะกล่าวได้ว่า หากมีผู้กระทำให้เกิดความเสียหายขึ้นสองฝ่าย แต่ฝ่ายที่เป็นบุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผลต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเพียงฝ่ายเดียว แม้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วยก็ตาม เช่น

ตัวอย่างที่ 1. จากคดี *Butterfield v Forrester* (1809) ที่เกิดในประเทศอังกฤษ นาย ก. ออกมาจากร้านเหล้าแล้วจึงขี่ม้ากลับบ้านด้วยความเร็ว ซึ่งเวลาดังกล่าวเป็นเวลากลางคืน ในขณะเดียวกันนั้น นาย ข. ได้ทำการซ่อมแซมบ้านของตน โดยมีอุปกรณ์การต่อเติมบ้านวางอยู่หน้าบ้านและมีอุปกรณ์บางส่วนล้ำเข้าไปในถนนครึ่งหนึ่ง ทั้งนี้ นาย ข. ได้จุดตะเกียงไว้เพื่อเป็นสัญญาณบอกเอาไว้ด้วย เมื่อ นาย ก. ขี่ม้าผ่านหน้าบ้านของนาย ข. ด้วยความเร็ว จึงชนเข้ากับอุปกรณ์การต่อเติมบ้านของนาย ข. ที่ล้ำเข้ามาในถนนทำให้นาย ก. ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายแก่ม้าที่นาย ก. ขี่มา ดังนี้ หากพิจารณาตามหลักบุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผลในกรณีนี้ นาย ก. คือบุคคลผู้ที่มีหน้าที่สุดท้ายที่ต้องป้องกันผลกล่าวคือ นาย ข. แม้จะประมาทเลินเล่อ เพราะปล่อยให้อุปกรณ์ซ่อมแซมบ้านรุกล้ำเข้าไปในถนน อันเป็นการกีดขวางการจราจรก็ตาม แต่นาย ข. ก็ได้จุดตะเกียงให้สัญญาณแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของนาย ก. เองที่จะต้องระมัดระวังไม่ให้ชนกับสิ่งกีดขวางดังกล่าว เพราะนาย ก. คือบุคคลที่ใกล้ชิดกับความเสียหายมากที่สุด ถ้านาย ก. ขี่มาอย่างระมัดระวังความเสียหายก็จะไม่เกิดโดยไม่พิจารณาถึงความเสียหายในส่วนที่นาย ข. มีส่วนประมาทปล่อยให้อุปกรณ์ซ่อมแซมบ้านรุกล้ำเข้าไปในถนนอันเป็นทางที่ใช้สำหรับการสัญจรไปมาในเวลากลางคืนเลย ซึ่งส่งผลให้นาย ก. ต้องรับผิดชอบเองแต่เพียงผู้เดียว กล่าวคือ นาย ก. ไม่สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากนาย ข. ได้

จากตัวอย่างดังกล่าวนำมาซึ่งหลักเกณฑ์ที่ว่า ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่ายโดยกรณีนี้นาย ข. ประมาทเลินเล่อแต่ผู้เสียหายคือ นาย ก. ก็มีความประมาทเลินเล่อเช่นกัน เพียงแต่นาย ก. ใกล้ชิดกับความเสียหายที่สุด จึงถือว่าเป็นบุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผลดังนี้ นาย ข. ซึ่งมีใช้บุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผล แม้จะเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายในบางส่วนขึ้นด้วย ก็ไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าวเลย

จะเห็นว่า การนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดภาระแก่ผู้เสียหายเป็นอย่างมาก เพราะกรณีนี้นอกจากผู้เสียหาย (นาย ก.) จะเสียหายแล้ว ยังไม่ได้รับการชดเชยอย่างใดเลย เสมือนหนึ่งว่าฝ่ายผู้เสียหายเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายอยู่ฝ่ายเดียวเสียด้วยซ้ำ มิใช่กรณีผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นด้วยแต่อย่างใด ซึ่งการคำนวณค่าสินไหมทดแทนโดยนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในการกรณีนี้ ไม่น่าจะถูกต้องสอดคล้องกับกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดด้วย เพราะกรณีนี้เป็นกรณีที่ทั้งสองฝ่ายมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหาย โดยฝ่ายนาย ข. เองก็มีส่วนประมาทด้วยตั้งแต่แรกการไม่นำความเสียหายในส่วนที่เกิดจากความประมาทของนาย ข. และนาย ก. ทั้งสองฝ่ายมาหักลบกัน จึงเป็นข้อบกพร่องประการหนึ่งของหลักบุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผล อีกทั้งกรณีนี้ยังมีข้อพิจารณา

ด้วยว่าตามหลักดังกล่าวนี้ ถ้าหากผู้เสียหายหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุด้วยความระมัดระวังทั่วไประยะหนึ่ง จะไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น แม้จะมีข้อสงสัยว่าความประมาทของอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นสาเหตุสำคัญของความเสียหายหรือไม่ อีกฝ่ายก็ไม่ต้องรับผิด เพราะศาลเห็นว่า หากผู้เสียหายใช้ความระมัดระวังตามปกติก็ จะไม่เกิดอุบัติเหตุขึ้น ดังนั้นความเสียหายทั้งหมดจึงเกิดจากความผิดของฝ่ายผู้เสียหายเอง

นอกจากกรณีละเมิดแล้วยังอาจยกตัวอย่างกรณีสัญญาได้เช่นกัน เช่น

ตัวอย่างที่ 2. จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1265/2551 นาย ก. ทำสัญญาซื้ออุปกรณ์ตรวจจับ ความร้อนจากนาย ข. แต่นาย ข. ได้ส่งมอบสินค้าคนละยี่ห้อกับที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญา แม้สินค้านั้น จะมีคุณสมบัติการใช้งานเหมือนกัน แต่เมื่อนาย ข. ส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามสัญญาจึงเป็นการชำระหนี้ ที่ไม่ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ นาย ก. ย่อมมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ แต่การที่ พนักงานของนาย ก. ไม่ตรวจสอบให้รอบคอบก่อนรับมอบสินค้าว่าเป็นสินค้านี้หรือที่ตรงตามสัญญาซื้อ ขายหรือไม่ นาย ก. จึงต้องรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อของพนักงานของตน อีกทั้งเมื่อเมื่อตรวจ รับสินค้าแล้วนาย ก. ก็ยังเก็บสินค้านี้ไว้อีกหลายเดือนกว่าจะนำมาติดตั้งและขณะติดตั้งนาย ก. ก็มีโอกาสดูตรวจสอบสินค้าอีกว่าตรงตามสัญญาหรือไม่ หากตรวจพบเสียก่อนก็ไม่ต้องเสียค่าจ้างติดตั้ง เพิ่มและขอเปลี่ยนยี่ห้อที่ถูกต้องจากนาย ข. ได้และเมื่อติดตั้งและตรวจพบแล้วนาย ข. ส่งมาผิดยี่ห้อ หากนาย ก. แจ้งนาย ข. แล้วนาย ข. จะส่งเครื่องใหม่ยี่ห้อตามสัญญามาให้แทนแต่นาย ก. ก็ได้ถอด เครื่องเก่านำไปคืนแก่นาย ข. กลับไปซื้อจากนาย ค. มาติดตั้งแทน ซึ่งเป็นการกระทำไปตามอำเภอใจ หากนาย ก. รับผิดชอบการส่งเครื่องเก่าคืนแก่นาย ข. และนาย ข. ส่งเครื่องใหม่แก่นาย ก. ก็สามารรถ ติดตั้งได้ทันเวลาเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์ดังกล่าวแล้วเห็นว่า นาย ก. มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่านาย ข. มาก นาย ข. จึงไม่ต้องรับผิดใช้ค่าเสียหายแก่นาย ก.

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างที่ 2. นั้นเป็นการนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลตามกฎหมายอังกฤษมาพิจารณาถึงความรับผิดในค่าสินไหมทดแทน โดยพิจารณาว่า แม้นาย ข. จะมี ความผิดโดยอาจจะจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ส่งมอบสินค้าผิดยี่ห้อตามที่กำหนดไว้ในสัญญาก็ตาม แต่ นาย ก. เป็นผู้ที่มีหน้าที่ต้องป้องกันผลในความเสียหาย โดยป้องกันโอกาสสุดท้ายที่จะทำให้เกิดความเสียหาย นาย ก. จึงต้องพยายามป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าความผิดของ นาย ข. เมื่อเทียบกับนาย ก. แล้ว นาย ข. มีความผิดน้อยกว่านาย ก. จึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชดใช้ค่า สินไหมทดแทนให้นาย ก. นั่นเอง

หลักความประมาทรวมหรือ Contributory Negligence ตามกฎหมายอังกฤษ

หลักนี้เป็นหลักกฎหมายอังกฤษเช่นเดียวกัน แต่มีข้อสังเกตว่าหลักดังกล่าวนี้ มิได้มีอยู่ในเฉพาะ กฎหมายอังกฤษเท่านั้น ในกฎหมายของประเทศอื่นก็มีการกล่าวถึงหลักดังกล่าวนี้เช่นกัน ล้วนแล้วแต่ เป็นกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดเช่นเดียวกับมาตรา 223 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน มาตรา 254 ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น มาตรา 418 เป็นต้นจึง อาจอธิบายได้ว่าหลักผู้มีส่วนร่วมในความเสียหายหรือความประมาทรวมนั้นเป็นหลักกฎหมายสากลที่

นานาประเทศนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายมาเป็นเวลาช้านาน โดยหลักดังกล่าวนี้มุ่งเน้นถึงความเสียหายที่แต่ละฝ่ายได้ก่อให้เกิดขึ้น กล่าวคือ หากมีความรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเกิดขึ้น ต้องพิจารณาว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น นอกจากฝ่ายลูกหนี้แล้ว ฝ่ายผู้เสียหายมีส่วนก่อให้เกิดขึ้นด้วยหรือไม่ ถ้าฝ่ายผู้เสียหายมีส่วนก่อให้เกิดขึ้นด้วย จะต้องนำความเสียหายในส่วนที่ผู้เสียหายก่อนนั้นมาหักลบกับความเสียหายในส่วนที่ลูกหนี้ก่อหรืออาจกล่าวได้ว่าแต่ละฝ่ายจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายตามส่วนแห่งความเสียหายที่ตนก่อให้เกิดขึ้นนั่นเอง โดยที่ค่าเสียหายซึ่งถูกลดลงตามหลักความประมาทรวมในกฎหมายอังกฤษนั้นสามารถลดลงได้ไม่เกินห้าสิบเปอร์เซ็นต์

จากตัวอย่างที่ 1 ข้างต้นจะเห็นได้ว่า หากพิจารณาถึงความเสียหายที่แต่ละฝ่ายก่อให้เกิดขึ้นแล้ว นาย ข. มีความประมาทเลินเล่อที่วางสิ่งของกีดขวางทางจราจร ในเวลาทางเดินจนทำให้นาย ก. ได้รับความเสียหายจากการขี่ม้าชนสิ่งของที่กีดขวางทางจราจรไว้ แม้นาย ข. จะได้จัดให้มีแสงสว่างจากตะเกียงแล้วก็ตาม นาย ข. ก็ไม่อาจอ้างว่าตนไม่ประมาทได้ ส่วนนาย ก. เองก็มีความประมาทเลินเล่อที่ขี่ม้ามาด้วยความเร็วสูง ในขณะที่ตนเพิ่งออกมาจากร้านเหล้า จึงขี่ม้าพุ่งชนสิ่งของที่นาย ข. วางกีดขวางทางจราจร จะเห็นได้ว่าเมื่อทั้งนาย ก. และนาย ข. ต่างก็มีส่วนประมาทด้วยกันทั้งสองฝ่ายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดเพราะฝ่ายผู้เสียหายเองด้วย ซึ่งเป็นไปตามหลักความประมาทรวมจึงต้องพิจารณาว่าแต่ละฝ่ายมีความผิดหรือประมาทในส่วนของตนเพียงใด แต่จะไม่นำความผิดหรือความประมาทของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาพิจารณาอย่างเช่นหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมิได้ กรณีนี้จึงต้องพิจารณาถึงความประมาทของทั้งนาย ก. และนาย ข. แล้วจึงพิจารณาต่อไปว่าระหว่างนาย ก. กับนาย ข. นั้น ฝ่ายใดก่อให้เกิดความเสียหายมาน้อยกว่ากันเพียงไร เพื่อจะนำไปคำนวณค่าสินไหมทดแทนที่ฝ่ายผู้เสียหายจะต้องได้รับในท้ายที่สุด

ในกรณีตามตัวอย่างที่ 2 ก็พิจารณาเช่นเดียวกับการพิจารณาข้างต้น โดยต้องนำเรื่องความจงใจหรือประมาทของนาย ข. ที่ส่งของผิดที่ห้อยตามสัญญามาพิจารณาด้วย และในท้ายที่สุดนาย ก. เองต้องได้รับชดเชยค่าสินไหมทดแทนบ้าง มิใช่ไม่ได้อะไรเสียเลยเพราะค่าเสียหายซึ่งถูกลดลงตามหลักความประมาทรวมนี้สามารถลดลงได้ไม่เกินห้าสิบเปอร์เซ็นต์ เท่านั้น มีอาจลดลงจนกระทั่งไม่เหลือค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายเสียเลย

หลักผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายตามมาตรา 223 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

หลักดังกล่าวนี้ถูกบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย มาตรา 223 ซึ่งบัญญัติว่า

“ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไซ้ ท่านว่าท่านจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมาน้อยเพียงใดนั้นต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญก็คือว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร

วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้แม้ทั้งที่ความผิดของฝ่ายผู้ที่เสียหายจะมีแต่เพียงละเลยไม่เตือนลูกหนี้ให้รู้สึกถึงอันตรายแห่งการเสียหายอันเป็นอย่างร้ายแรงผิดปกติซึ่งลูกหนี้ไม่รู้หรือไม่อาจจะรู้ได้หรือเพียงแต่ละเลยไม่บำบัดป้องกัน หรือบรรเทาความเสียหายนั้นด้วย อนึ่งบทบัญญัติแห่งมาตรา 220 นั้นท่านให้นำมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา 223 จะถูกนำมาใช้เพื่อนำความเสียหายที่ผู้เสียหายมีส่วนก่อให้เกิดขึ้นมากำหนดค่าเสียหายที่ฝ่ายผู้เสียหายได้ก่อนนั้น แล้วจึงนำมาหักลบกับค่าสินไหมทดแทนที่ลูกหนี้จะต้องใช้ให้แก่ผู้เสียหายเพื่อหาค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เสียหายจะได้รับในท้ายที่สุด ดังที่ปรากฏในวรรคแรกและวรรคท้าย ซึ่งทั้งสองวรรคเองก็ได้บัญญัติไว้ชัดแจ้งว่ามีกรณีใดบ้างที่เป็นความผิดของเจ้าหนี้ที่สามารถนำความเสียหายมาหักลบกับความเสียหายที่ลูกหนี้ได้ก่อให้เกิดขึ้นได้ โดยที่มาตรานี้ควรที่จะได้ถูกหยิบยกขึ้นพิจารณาในแทบจะทุกกรณีที่เห็นว่าความเสียหายดังกล่าวมิใช่เกิดจากความผิดของลูกหนี้ฝ่ายเดียว ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดที่ก่อให้เกิดหนี้ก็ตาม

จะเห็นได้ว่ามาตรา 223 นั้นได้วางหลักการในเรื่องการมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดความเสียหายไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ในบทบัญญัติจะใช้คำว่า “ผู้เสียหายมีส่วนผิด” ซึ่งแท้จริงแล้วก็คือหลักการเดียวกันจึงแสดงให้เห็นว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยนั้นได้ยอมรับและวางหลักการมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดความเสียหายไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนในมาตรา 223 ซึ่งต่างกับหลักบุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผลตามกฎหมายอังกฤษที่ไม่ได้มีการบัญญัติไว้ชัดเจน หรือมีการกล่าวถึงในการบัญญัติกฎหมาย แต่หลักดังกล่าวนั้นเป็นการนำการตีความตามแบบของกฎหมายอังกฤษมาใช้ ซึ่งหากสามารถนำหลักการมีส่วนร่วมในความเสียหายหรือผู้เสียหายมีส่วนผิดตามมาตรา 223 มาใช้ในการพิพากษารรคดีจะสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษรของประเทศไทยมากกว่าการนำการตีความตามคำพิพากษามาใช้อย่างประเทศอังกฤษ

อภิปรายผล

การนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้หน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ของศาลไทยแทนหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามมาตรา 223 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยในการเรียกค่าสินไหมทดแทนกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วยโดยที่ยังปรากฏการนำหลักการดังกล่าวมาใช้จนถึงปัจจุบันนั้น มีข้อควรสังเกตและทำให้เกิดปัญหาต่างๆดังนี้

1. ประเทศอังกฤษใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ซึ่งอาศัยคำพิพากษาของศาลเป็นบ่อเกิดของกฎหมาย ซึ่งการพิจารณาคดีนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริงในแต่ละคดีเป็นสำคัญ แม้จะมีคำพิพากษาบางเรื่องเป็นบรรทัดฐาน แต่การเปลี่ยนแปลงหลักกฎหมายก็เป็นไปโดยคำพิพากษาของศาลเช่นกัน แต่ประเทศไทยนั้นใช้ระบบประมวลกฎหมาย หรือกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ซึ่งอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนั้นการนำหลักการอื่นที่อยู่นอกเหนือจากตัวบทกฎหมายมาใช้ในการตีความกฎหมายนั้นไม่ควรนำมาใช้ก่อน

กฎหมายลายลักษณ์อักษรหรือควรจะใช้ในฐานะที่เป็นข้อยกเว้นเสียมากกว่า มิฉะนั้นจะเป็นแบบระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ไปเสียมากกว่า (Thanin Kraiwichian, 2013) ดังนั้นจึงควรนำมาตรา 223 ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยมาใช้เป็นหลักในการคำนวณค่าสินไหมทดแทน กรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการดังกล่าวที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ทางกฎหมายและเพื่อให้สอดคล้องกับระบบกฎหมายของประเทศไทยด้วย

2. การนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในกรณีการคำนวณค่าสินไหมทดแทนที่ฝ่ายผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วยนั้นทำให้การพิจารณาถึงความเสียหายที่ฝ่ายซึ่งไม่ใช่บุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลถูกละเลยไปเสียเกือบจะทั้งหมด แม้ฝ่ายนี้จะมี ความผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วยก็ตาม อันเป็นการสร้างความรับผิดชอบแบบเด็ดขาดให้กับฝ่ายผู้เสียหาย เนื่องจากหากผู้เสียหายนั้นเป็นบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลแล้ว ถือว่าผู้เสียหายเป็นผู้ผิดแต่เพียงผู้เดียว โดยมีได้พิจารณาถึงความเสียหายที่แต่ละฝ่ายได้ก่อให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง จึงทำให้เกิดผลที่แปลกประหลาด กล่าวคือผู้ที่มีความผิดด้วยกันฝ่ายหนึ่งถูกการพิจารณาให้เป็นผู้ต้องรับผิดชอบเพียงลำพัง เพียงเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผลมากกว่าอีกฝ่ายเพียงเท่านั้น จึงมีหน้าที่ที่จะต้องป้องกันมิให้ผลเสียหายนั้นเกิด ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วหากมีการกระทำความผิดและเกิดความเสียหายทั้งสองฝ่ายควรจะรับผิดชอบในความผิดที่ตนก่อให้เกิดขึ้นด้วยกันทั้งสองฝ่าย ตามหลักการในเรื่องความประมาทรวม หรือผู้เสียหายมีส่วนผิดตามมาตรา 223

3. หากนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วย (Pairote Vayuphap, 2012) ค่าสินไหมทดแทนที่ถูกลดลงตามหลักดังกล่าวนี้อาจลดลงจนถึงขนาดที่ผู้เสียหายไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนเลย ซึ่งแตกต่างกับการนำหลักความประมาทรวมมาใช้ ที่ค่าเสียหายซึ่งถูกลดลงนี้สามารถลดลงได้ไม่เกินห้าสิบเปอร์เซ็นต์เท่านั้น (Seni Pramroj, 2017) ดังนั้นตามหลักความประมาทรวมฝ่ายผู้เสียหายย่อมได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนเสมอ ดังนั้นจึงมีความสอดคล้องกับหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 223 มากกว่า เพราะเป็นกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดในความเสียหายนั้นด้วย มิใช่กรณีที่ผู้เสียหายผิดเสียทั้งหมดหรือผิดแต่ฝ่ายเดียว อันจะทำให้ไม่สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนได้อย่างหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผล

4. การนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิด ซึ่งเป็นหลักทั่วไปและถูกบัญญัติอยู่ในมาตรา 223 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ควรที่จะถูกนำมาใช้ในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดในทุกกรณีที่เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ เช่น การคิดค่าเสียหายในกรณีสัญญา การคิดค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิด และ (Charan Phakdeethanakun, 2015) การคิดค่าทดแทนกรณีครอบครัว เป็นต้น เพราะกรณีดังกล่าวนั้นหากเป็นกรณีที่ฝ่ายผู้เสียหายมีส่วนผิดแล้วการนำหลักการตามมาตรา 223 ไปใช้ด้วยนั้นย่อมจะสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการบัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ในมาตรา 223 ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติทั่วไปในเรื่องหนี้อีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

มาตรา 223 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นมีความสอดคล้องกับหลักความประมาทรวมตามกฎหมายอังกฤษ ซึ่งเป็นหลักที่พัฒนามาจากหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผล ดังนั้นการนำมาตรา 223 มาใช้โดยไม่ยึดโยงอยู่กับหลักกฎหมายอังกฤษทั้งสองหลักที่กล่าวนั้น จะส่งผลให้การคำนวณค่าสินไหมทดแทนถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติและเป็นไปตามหลักนิติวิธีของไทย

สรุป

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 223 ได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องผู้เสียหายมีส่วนผิดไว้อย่างชัดเจนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2468 แต่การตีความของศาลกลับนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลตามกฎหมายมาใช้ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่าย ซึ่งต่อมาประเทศอังกฤษเองก็ได้เปลี่ยนจากหลักดังกล่าวมาใช้หลักความประมาทรวมแทน แต่ก็ยังมีข้อสังเกตว่าแม้ประเทศอังกฤษจะไม่นำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่ายแล้ว แต่ศาลไทยที่แต่เดิมมีการตีความกฎหมายตามแบบอย่างของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นคน

ระบบกับระบบกฎหมายของประเทศไทยก็ยังยึดติดกับการนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่าย ซึ่งแท้จริงแล้วหากศาลนำหลักผู้เสียหายมีส่วนผิดตามมาตรา 223 มาใช้ในกรณีดังกล่าวก็จะสอดคล้องกับตัวบทกฎหมายมากกว่า อีกทั้งหลักการดังกล่าวนี้ ก็ได้ถูกบัญญัติในมาตรา 223 แล้วตั้งแต่ในขณะที่ประเทศอังกฤษยังใช้หลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลอยู่ หรือมีฉะนั้นหากจะยึดถือการตีความตามแบบอังกฤษก็ควรจะเปลี่ยนไปใช้หลักความประมาทร่วมตามที่มีการเปลี่ยนแปลงในอังกฤษด้วย อีกทั้งหลักการดังกล่าวนี้ไม่จำกัดเฉพาะการใช้ในกรณีละเมิดเพียงเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะใช้ได้ดีในเรื่องละเมิดก็ตาม แต่เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่อยู่ในบรรพ 2 หนี้ ลักษณะ 1 บทเบ็ดเสร็จทั่วไป หมวด 2 ผลแห่งหนี้ ส่วนที่ 1 การไม่ชำระหนี้ ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติทั่วไปสามารถนำไปใช้กับเรื่องอื่นได้เช่นกัน หากยังนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ต่อไปก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในส่วนอื่นที่มีการคำนวณค่าสินไหมทดแทนโดยอาศัยการนำหลักดังกล่าวมาใช้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าหากสามารถนำมาตรา 223 มาใช้กับกรณีสัญญาละเมิด และเรื่องอื่นที่เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ด้วย โดยที่อิงกับหลักความประมาทร่วมมากกว่าการนำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วย อย่างเช่นที่ปรากฏให้เห็นตามคำพิพากษาของศาล หรือยกเลิกไม่นำหลักบุคคลสุดท้ายผู้มีหน้าที่ต้องป้องกันผลมาใช้ในกรณีดังกล่าว ก็จะถูกต้องตรงกับกรณีที่เกิดขึ้นและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายมากกว่าทั้งจะนำมาซึ่งการคำนวณค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เนื่องจากความชัดเจนของมาตรา 223 มาใช้นั้นจะทำให้การตีความที่คลาดเคลื่อนไปนั้นลดน้อยลง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าควรผลักดันให้เกิดบรรทัดฐานในการนำมาตรา 223 มาใช้อย่างแพร่หลายในการพิจารณาคดีของศาล ไม่ว่าจะเป็นการนำมาใช้ในกรณีละเมิด สัญญา หรือบ่อเกิดแห่งหนี้ประการอื่น โดยมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญกับมาตรา 223 เป็นหลัก หากเป็นกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดก่อให้เกิดความเสียหายด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการนำไปใช้โดยอนุโลมในเรื่องละเมิด การนำไปใช้โดยตรงในเรื่องสัญญา หรือนำไปใช้ในฐานะบททั่วไปเพราะเป็นบทบัญญัติในเรื่องนี้ก็ตาม โดยมุ่งเน้นให้มีการคำนวณค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 223 โดยตรง

2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ค้นพบประโยชน์ของการนำมาตรา 223 มาใช้ในการคำนวณค่าสินไหมทดแทนกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับส่วนอื่น ๆ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นอกจากที่ปรากฏในการวิจัยนี้ โดยมุ่งศึกษาหลักกฎหมายของประเทศอื่นนอกจากที่ได้มีการ

ทำการวิจัยแล้ว และประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับระดับของความเสียหายที่สามารถนำมาตรา 223 มาใช้คำนวณเพื่อหาค่าสินไหมทดแทน

References

- Kraiwichian, T. (2013). *Interpretation of Thai law based on English law Some problems and obstacles and how to solve them*. Bangkok: The Secretariat of the Senate.
- Phakdeethanakun, C. (2015). *Explanation of the Civil and Commercial Code On the effects and the suspension of debt*. (2nd ed.). Bangkok: Krung Siam Publishing Company Limited.
- Pramoj, S. (2017). *Civil and Commercial Code on Juristic Acts and Debts Book 2 (Final Part)*. (3rd ed.). Bangkok: Winyuchon.
- Sawangsak, C., & Boonbamrung, W. (2000). *Interesting information about registration on the laws of Thailand and Thailand*. Bangkok: Nititham Publishers.
- Thirawat, D. (2017). *Debt Law: General Principles*. (5th ed.). Bangkok: textbook and teaching materials project Faculty of Law, Thammasat University.
- Vayuphap, P. (2012). *Explanation of the Civil and Commercial Code regarding Debt*. (9th ed.). Bangkok: Phonsiam Printing (Thailand).